

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ז, 2007
מספר השאלון: 24,022303

היסטוריה

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שמונה נושאים, ועליך לבחור בשלושה מהם.
בכל נושא שני פרקים, ועליך לענות על שתי שאלות:

שאלה אחת מהפרק הראשון	—	20 נקודות
שאלה אחת מהפרק השני	—	$13\frac{1}{3}$ נקודות
סה"כ לנושא	—	$33\frac{1}{3}$ נקודות

(לכל נושא — $33\frac{1}{3}$ נקודות; סה"כ — 100 נקודות)

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

ה ש א ל ו ת

בשאלון זה שמונה נושאים (1-8). בחר בשלושת הנושאים שלמדת, וענה על שש שאלות בסך הכול, לפי ההוראות.

נושא 1 – הפעילות הציונית בארצות האסלאם בזמן מלחמת העולם השנייה

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מהשאלות 1-2 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 3-4 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 1-2. (20 נקודות)

1. התנועה הציונית בארצות האסלאם במלחמת העולם השנייה

א. בתקופת מלחמת העולם השנייה החליטו המוסדות בארץ להשקיע מאמצים בעידוד העלייה מארצות האסלאם.

קרא את הקטע שלפניך, והסבר את השיקולים שהשפיעו על החלטה זו על פי הקטע.
(11 נקודות)

"איננו יודעים כמה יהודים יישארו באירופה לאחר מסע ההשמדה נגדם ועם כמה מהם נוכל לעמוד בקשר לאחר המלחמה, כי ייתכן שיישארו תחת שלטונה של רוסיה הסובייטית... והרי כולנו יודעים שכל סודה של מדינתנו כיום הוא להגביר את כוחנו על ידי תוספת יהודים בארץ-ישראל. כמו כן עשויה להתחולל סכנה גדולה על היהדות בגלויות ערב, סכנת שחיטה איומה".
(מעובד מתוך ארכיון מפא"י, תיק 23/43, 12.7.1943)

ב. בכמה מארצות האסלאם בתקופת מלחמת העולם השנייה, נוצר צורך להקים תאים של "ההגנה".

מדוע נוצר צורך זה, ומה היו הקשיים בהקמת תאים אלה בארצות האסלאם?
(9 נקודות)

2. יהודי לוב

א. תאר את פעולות הסיוע של החיילים הארצישראלים ליהודי לוב במהלך מלחמת העולם השנייה ולאחריה.
(9 נקודות)

ב. הסבר את הגורמים לפרעות ביהודי לוב שפרצו בנובמבר 1945, ואת השפעתן על הפעילות הציונית בלוב.
(11 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 3-4. ($13\frac{1}{3}$ נקודות)

3. בשנת 1945 יזמו פעילי המוסד לעלייה ב' מבצע להעלאת ילדים ונוער מסוריה – "עליית האלף".
הסבר את המניעים של מארגני עלייה זו, ואת העמדה של ההורים בנוגע לעליית ילדיהם.
4. הצג את דרכי הארגון של ההעפלה הישירה מצפון אפריקה בשנת 1947.

/המשך בעמוד 4/

נושא 2 – העליות הגדולות מארצות האסלאם בשנים 1948-1967

אם בחרת בנושא זה, ענה על שת שאלות:
על אחת מהשאלות 5-6 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 7-8 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 5-6. (20 נקודות)

5. "גלויות מתחסלות"

- א. הסבר את המאפיינים של דפוס העלייה "גלויות מתחסלות", המשותף למדינות: עירק, לוב, תימן, בשנים 1948-1951. (6 נקודות)
- ב. תאר את העלייה מתימן בשנים 1948-1950. בתשובתך כתוב על הנושאים:
- מניעי השלטון בתימן לאפשר עלייה זו
 - דרכי הארגון
 - הקשיים בדרך ובמחנות המעבר
- (14 נקודות)

6. עליית יהודים מסוריה ומלבנון בשנים 1950-1967

- א. הצג את יחס השלטונות כלפי יהודי סוריה בשנות ה-50 וה-60, והסבר כיצד השפיע יחס זה על עליית יהודים מסוריה לישראל. (9 נקודות)
- ב. תאר את העלייה מסוריה ומלבנון בשנים אלה. בתשובתך כתוב על הנושאים:
- נתיבי העלייה
 - הגורמים שהשתתפו בארגון העלייה ודרכי פעילותם
 - הקשיים שהתעוררו במהלך עלייה זו
- (11 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 7-8. (13 $\frac{1}{3}$ נקודות)

7. הסבר מדוע החליטה ממשלת עירק לחוקק את "חוק הוויתור על הנתינות העירקית" (1950), וכתוב אילו צעדים נקטה כדי לזרז את יציאת היהודים מעירק.
8. אילו צעדים נקט השלטון במצרים כדי לאלץ את היהודים לעזוב את מצרים לאחר מלחמת סיני (אוקטובר 1956)?
- הצג שת דרכים שבהן נעזרו יהודים כדי לצאת ממצרים בשנים אלה.

נושא 3 – קהילות יהודי קרקוב בתקופת השואה

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחת מהשאלות 9-10 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 11-12 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 9-10. (20 נקודות)

9. שנת 1942 בקרקוב

- א. הסבר מדוע נקטו הנאצים מדיניות של הגברת הטרור כלפי הפולנים בקרקוב במהלך שנת 1942, והצג שלושה צעדים המבטאים מדיניות זו. (9 נקודות)
- ב. מדוע החלו הגירושים ההמוניים מהגטו למחנות בקיץ 1942? הצג את השינויים שחלו בגטו קרקוב לאחר הגירוש בחודש יוני. בתשובתך התייחס לגבולות הגטו, להיקף האוכלוסייה, לידנראט ולמקורות הקיום. (11 נקודות)

10. המחתרות בגטו

- א. הסבר את חילוקי הדעות בין קבוצות המחתרת שקמו בגטו קרקוב בנושאים:
- מטרת המרד
 - מיקום המרד
 - הגורמים שאתם רצו לשתף פעולה
- (14 נקודות)
- ב. הצג את מבצע "ציגנרֶה", והסבר את השפעותיו. ציין פעולה נוספת של ארגוני המחתרת בקרקוב נגד הנאצים. (6 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 11-12. ($13\frac{1}{3}$ נקודות)

11. הסבר את השיקולים של השלטונות הגרמניים להקים את הגטו ברובע פודגוז'ה.
12. הצג את הפעילויות שייזמו היהודים בגטו קרקוב בתחומים חינוך ותרבות. הסבר מדוע הרשו השלטונות הגרמניים לקיים את הפעילות התרבותית.

נושא 4 – מלחמת העצמאות

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחת מהשאלות 13-14 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 15-16 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 13-14. (20 נקודות)

13. פלישת צבאות ערב לארץ-ישראל (15 במאי 1948)

א. ב-15 במאי 1948 פלשו צבאות ערב לארץ-ישראל.

הסבר את נקודות החוזק ונקודות החולשה של צבאות ערב אנ את נקודות החוזק

ונקודות החולשה של כוחות היישוב היהודי, בשלב זה של המלחמה. (10 נקודות)

ב. הצג את ההישגים של צבאות ערב בשתי גזרות לחימה, עד ההפוגה הראשונה

(10 ביוני 1948), והסבר מדוע הסכימו שני הצדדים להפוגה בקרבות. (10 נקודות)

14. ירושלים – החלק הראשון של מלחמת העצמאות

א. מה הייתה החלטת האו"ם בשאלת ירושלים שהתקבלה בכ"ט בנובמבר 1947?

הסבר אילו סעיפים בהחלטה זו מעידים על התחשבות בדרישות הסוכנות היהודית

בנוגע לירושלים. (11 נקודות)

ב. הסבר מדוע חששה הנהגת היישוב היהודי שהאוכלוסייה היהודית בירושלים לא

תחזיק מעמד במצור על העיר. בתשובתך התייחס לסכנות הפנימיות והחיצוניות.

(9 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 15-16. ($13\frac{1}{3}$ נקודות)

15. הסבר את המטרה של תכנית ד', והצג את הישגיה.

16. מה הייתה התכנית שהציע ברנדוט בזמן ההפוגה הראשונה, וכיצד פעלה מדינת ישראל כדי

למנוע את מימוש התכנית?

נושא 5 – חירות ושוויון בעת החדשה

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחת מהשאלות 17-18 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 19-20 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 17-18. (20 נקודות)

17. ליברליזם

א. הסבר את עיקריה של השקפת העולם הליברלית בתחומים חירויות הפרט, ממשל

וככלכלה. (14 נקודות)

ב. הסבר מתי מדינה רשאית לכפות את רצונה על היחיד, על פי הגישה הליברלית.

(6 נקודות)

18. מדינת רווחה

א. הצג את השינויים שחלו בחברה בעקבות הנהגת מדיניות הרווחה. (10 נקודות)

ב. הסבר את הנימוקים של המתנגדים למדינת הרווחה. (10 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 19-20. ($13\frac{1}{3}$ נקודות)

19. הסבר את אידאל השוויון על פי גראקוס באבן, והצג הבדל אחד בין תפיסת השוויון שלו

לבין תפיסת השוויון בהצהרת זכויות האדם והאזרח.

20. הסבר את מאפייני המאבק של תנועת הפועלים באנגליה, מן המאה ה-19 עד מלחמת

העולם הראשונה, והצג שניים מהישגיה.

נושא 6 – תולדות ארצות-הברית

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מהשאלות 21-22 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 23-24 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 21-22. (20 נקודות)

21. מדיניות החוץ של ארצות-הברית במחצית השנייה של המאה ה-19 עד פרוץ

מלחמת העולם השנייה

א. הסבר את הסיבות למדיניות החוץ הבדלנית של ארצות-הברית כלפי אירופה, עד

כניסתה למלחמת העולם הראשונה.

מדוע נטשה ארצות-הברית מדיניות זו כאשר הצטרפה למלחמה?

(10 נקודות)

ב. לאחר מלחמת העולם הראשונה, שבה ארצות-הברית למדיניות חוץ בדלנית.

הצג שני ביטויים למדיניות זו, והסבר את עמדת המתנגדים לה בשנות ה-30.

(10 נקודות)

22. הדמוקרטיה האמריקנית במבחן

א. קרא את הקטע שלפניך.

"... עבדתי והטפתי בכנות נגד מתיחות אלימה, אבל יש סוג של מתיחות בלתי אלימה שהיא בונה והכרחית למען ההתקדמות... ובכן תכליתה של הפעילות הישירה היא ליצור מצב הטעון משבר עד כדי כך שיפתח, בהכרח, פתח למשא ומתן."

(מתוך מכתב של מרטין לותר קינג מבית הכלא בברמינגהם, אלבמה)

הסבר, על פי הקטע ועל פי מה שלמדת, שלושה מעיקרי השקפתו של מרטין לותר

קינג בנושא המאבק למען שוויון זכויות לשחורים, והצג שתי פעולות שנקטו

השחורים המבטאות השקפה זו. (11 נקודות)

ב. הסבר כיצד שני עקרונות של הדמוקרטיה האמריקנית באו לידי ביטוי בפרשת

וטרגייט. (9 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 23-24. (13 $\frac{1}{3}$ נקודות)

23. הסבר כיצד השפיע הסֵפֶר האמריקני על גיבוש הזהות האמריקנית, לדעת ההיסטוריון

טרנר.

24. הסבר את החידוש במדיניות ה"ניו-דיל" של הנשיא רוזוולט, והצג שלוש פעולות שעשה

במסגרת מדיניות זו בתחומים: בנקאות וכספים, חקלאות, רווחה סוציאלית (פעולה אחת

מכל תחום).

נושא 7 – יפן המודרנית

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מהשאלות 25-26 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 27-28 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 25-26. (20 נקודות)

25. מדיניות החוץ של יפן מתחילת המאה ה-20 עד תום מלחמת העולם הראשונה

- א. הצג שלושה סעיפים מהסכם השלום שנחתם בין רוסיה ליפן בפורטסמות (1905), והסבר שתי השפעות של הסכם זה על מעמדה של יפן בזירה הבין-לאומית.
(10 נקודות)
- ב. הצג את הישגי יפן במלחמת העולם הראשונה בתחום הכלכלה ובתחום הטריטוריאלי, והסבר כיצד השפיעו הישגים אלה על היחס כלפי יפן בוועידת השלום בוורסאי (1919).
(10 נקודות)

26. השגשוג הכלכלי של יפן אחרי מלחמת העולם השנייה

- א. הסבר שלוש סיבות לשגשוג הכלכלי של יפן במחצית השנייה של המאה ה-20, והצג שתי השפעות של שגשוג זה על החברה ביפן. (11 נקודות)
- ב. הסבר, באמצעות שתי דוגמאות, את ההשפעה של השגשוג הכלכלי של יפן על יחסיה עם ארצות-הברית במחצית השנייה של המאה ה-20. (9 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 27-28. (13 $\frac{1}{3}$ נקודות)

27. הצג את השינויים שחלו ביפן ברבע האחרון של המאה ה-19 בשניים מהתחומים: צבא, חינוך, תעשייה (שני שינויים בכל תחום שבחרת).
28. הסבר שתי סיבות לתהליך הדמוקרטיזציה וההתמערבות שהתרחש ביפן בשנות העשרים של המאה ה-20, והצג שתי דוגמאות לתהליך זה.

נושא 8 – סין המודרנית

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מהשאלות 29-30 (פרק ראשון) ועל אחת מהשאלות 31-32 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מהשאלות 29-30. (20 נקודות)

29. האימפריאליזם המערבי בסין במאה ה-19

- א. תאר את האירועים העיקריים שהובילו למלחמת האופיום הראשונה (1840).
הצג את תוכן הסכם ננקינג (1842) שנחתם בעקבות מלחמה זו, והסבר את חשיבותו. (11 נקודות)
- ב. הסבר שני גורמים ל"מרד הבוקסרים".
הצג שלושה סעיפים מ"פרוטוקול הבוקסרים", שנחתם עם סיום המלחמה, בשניים מהתחומים: צבאי, כלכלי, פוליטי. (9 נקודות)

30. סין בשנות ה-30

- א. הצג שני גורמים שהובילו ל"מסע הארוך" (1934-1935), והסבר את חשיבותו לחיזוק התנועה הקומוניסטית בסין. (10 נקודות)
- ב. "תקרית סיאן היוותה נקודת מפנה חדה במדיניותה של סין הרשמית כלפי יפן".
(א' שי, ממלחמת האופיום עד יורשי מאו, עמ' 100)
- הסבר טענה זו. בתשובתך התייחס לגורמי התקרית, למהלכה ולתוצאותיה. (10 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מהשאלות 31-32. ($13\frac{1}{3}$ נקודות)

31. מדוע הנהיג מאו צה טונג את מדיניות "הקפיצה הגדולה קדימה"?
הצג את הצעדים שנקט במסגרת מדיניות זו, והסבר את תוצאותיה.
32. במדיניות הפנים שהנהיג דנג סיאו פינג (לאחר מות מאו) היו שינויים לצד שמירה על הקיים.
הסבר מדוע נקט דנג סיאו פינג מדיניות זו. הבא שתי דוגמאות לשינוי, ודוגמה אחת לשמירה על הקיים.

בהצלחה!